

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ ОНЛАЙН-ОЦІНЮВАННЯ НА АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТІВ

ANALYSIS OF THE IMPACT OF THE STRENGTHS AND WEAKNESS OF ONLINE ASSESSMENT ON STUDENT ACADEMIC PERFORMANCE

Стаття присвячена вивченню впливу онлайн-оцінювання на академічну успішність студентів у сучасному дистанційному навчальному середовищі. В статті розглядаються невирішені аспекти цієї проблеми та аналізуються обмеження, пов'язані із дослідженням онлайн-оцінювання вищої освіти. Зазначається, що, незважаючи на збільшений інтерес до цієї теми, кількість досліджень щодо впливу переваг та недоліків онлайн-тестування на успішність студентів є обмеженою, адже ця область є відносно новою. В статті аналізуються деякі здобутки сучасних досліджень та виявляються прогалини в розумінні позитивного та негативного впливу оцінювання в онлайн-режимі на академічні результати студентів. Особлива увага акцентується на розборі результатів існуючих досліджень, що виявили суперечливі висновки. В статті також визначаються можливі напрямки подальших досліджень, вказуючи на ключові аспекти, які потребують додаткового вивчення та методи для збору даних та аналізу впливу онлайн-оцінювання. Висновки статті спрямовані на підкреслення важливості подальших досліджень у цій області та розробку рекомендацій для покращення практики онлайн-оцінювання в системі вищої освіти. У статті також розглянуто проблеми розробки оптимальної системи завдань для коректного онлайн-тестування та ефективного контролю за дотриманням вимог академічної доброчесності. Дослідження мають включати апробацію різних форматів тестування, таких як синхронне та асинхронне онлайн-тестування в різних навчальних групах з увімкненими та вимкненими камерами. Результати експериментів в різних умовах надають можливість визначити найефективніші форми контролю іншомовної комунікативної компетенції. Оптимальна система онлайн-тестування має бути розроблена з урахуванням об'єктивності та комплексного підходу, забезпечуючи максимально точне оцінювання іншомовної комунікативної компетенції учасників навчання. Враховуючи численні чинники, такі як чисельність групи, рівень підготовки учасників тестування та інші, дослідження повинні визначити критерії адекватного оцінювання. Подальше застосування розробленої системи та валідних тестових завдань вважається авторами статті пріоритетним для підсумкового оцінювання навчальних досягнень студентів у дистанційному навчанні. Результати дослідження нададуть підґрунтя для формування загальної моделі доброчесного навчального середовища у вищих навчальних закладах. У статті обговорено вибір методів контролю, а також роль усного опитування як популярного засобу контролю, обумовленого специфікою навчання іноземних мов.

Автори висвітлюють різні аспекти усного опитування, від перевірки пам'яті до застосування когнітивних навичок. Отримані результати дослідження мають сприяти пошуку нових методик оцінювання знань та навичок студентів у сучасній освіті, зокрема в контексті вивчення іноземних мов.

Ключові слова: онлайн-оцінювання, цифровізація, академічна доброчесність, синхронне та асинхронне онлайн-тестування, іншомовна комунікативна компетенція, критерії адекватного оцінювання, дистанційне навчальне середовище, методи контролю.

The article is devoted to the study of the impact of online assessment on student academic performance in the modern distance learning environment. The article discusses the unresolved aspects of the problem in question and analyzes the limitations associated with the study of online higher education assessment. It is noted that, despite the increased interest in this topic, the number of studies on the impact of the strengths and weakness of online assessment on student performance is limited, as this area is relatively new. The article analyzes certain achievements of the current research and identifies the gaps in understanding the positive and negative impact of online assessment on student academic performance. Particular attention is paid to analyzing the results of existing studies that have revealed contradictory findings. The article also identifies possible directions for further research, pointing out the key aspects that require additional study and methods for collecting data and analyzing the impact of online assessment. The conclusions of the article are aimed at emphasizing the importance of further research in this area and developing recommendations for improving the practice of online assessment in higher education. The article also discusses the problems of developing an optimal system of tasks for correct online assessment and effective control over compliance with the requirements of academic integrity. The research should include the approbation of different testing formats, such as synchronous and asynchronous online assessment in different study groups with cameras on and off. The results of the experiments in different conditions make it possible to determine the most effective forms of overseeing foreign language communicative competence. An optimal online testing system should be developed with due regard for objectivity and a comprehensive approach, ensuring the most accurate assessment of training participants' foreign language communicative competence. Taking into account numerous factors, such as the number of training participants in the educational group, the level of training of the test participants, and others, research should determine the criteria for adequate assessment. Further application

УДК 378:147
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.2.1>

Маковей О.М.,
ст. викладач кафедри іноземних мов
Національного аерокосмічного
університету імені М.С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Маковей Р.Г.,
ст. викладач кафедри іноземної
філології та перекладу
Харківського національного
університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

of the developed system and valid assessment tasks is considered by the authors of the article to be a priority for the final assessment of students' academic achievements in distance learning. The results of the study will provide the basis for developing an optimal learning environment model in higher education institutions. The article discusses the selection of control methods, as well as the role of oral examination as a popular means of control, determined by the specificity of teaching foreign languages. The authors highlight various aspects of oral

questioning, ranging from memory testing to the application of cognitive skills. The findings of the study should contribute to the search for new methods of assessing students' knowledge and skills in modern education, in particular in the context of learning foreign languages.

Key words: *online assessment, digitalization, academic integrity, synchronous and asynchronous online testing, foreign language communicative competence, criteria for adequate assessment, distance learning environment, control methods.*

Постановка проблеми. Система освіти зазнала великих змін за час пандемії COVID-19. Коронавірусна криза збіглася з оновленням та ухваленням нових напрямів у розвитку освіти, які також висувають нові вимоги до оцінювання якості освіти. Серед них на перший план виходить цифровізація. Загальні тенденції, спричинені пандемією COVID-19, пов'язані насамперед із розвитком системи оцінювання якості освіти. Ці нові тенденції породили ширші та глибші зміни, що вже відбуваються в різних соціальних системах, зокрема й в освітньому процесі, спричиняючи серйозні зміни в його структурі та змісті, що ґрунтуються на нових формах і механізмах взаємодії та комунікації між учасниками освітнього процесу [1, с. 439]. Масовий перехід освіти на дистанційний формат навчання, а також стрімкий розвиток, ускладнення і використання цифрових технологій та їхнє активне впровадження в освітні процеси призвели до гострої необхідності створення і впровадження цифрових інструментів для оцінювання якості освіти в онлайн-середовищі. Попри те, що загострилися деякі проблеми, відкрилися й нові можливості для перетворення системи освіти, а разом з нею і системи оцінювання якості освіти. Сьогодні оцінювання якості онлайн-навчання є актуальним завданням на всіх рівнях освіти. Не випадково розробки в цій галузі ведуться в різних країнах: розробляються цифрові інструменти тестування, механізми моніторингу, технології моніторингу віртуальних класів (наприклад, Kahoot, EdApp, Edvance360, Digital Teach) та інші.

Практика та численні дослідження свідчать, що оцінювання якості освіти в форматі дистанційного навчання стало однією з найскладніших галузей з педагогічного погляду. Насамперед, відбулося критичне скорочення особистої взаємодії між студентом і викладачем. Водночас стало складніше визначати ступінь залученості студента в освітній процес і можливість відстежувати індивідуальний прогрес здобувача освіти. Ці два питання стають основними проблемами для об'єктивного оцінювання якості навчання. Для вирішення даних проблем необхідно забезпечити відповідний рівень комунікації між усіма учасниками освітнього процесу [2]. Викладачам

важливо отримувати зворотний зв'язок щодо успішності опанування нових знань і навичок, а керівникам освітніх закладів отримувати всеохоплюючу інформацію щодо перебігу самого освітнього процесу та щодо того, які галузі освітнього процесу потребують додаткової уваги та підтримки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою онлайн-тестування студентів займаються такі зарубіжні вчені, як Д. Фланнері [3, с. 31], який стверджує, що класичне оцінювання студентів виявилось ефективнішим порівняно з виставленням оцінок у цифровому форматі. Р. Санчес-Кабреро [4, с. 76] показав, що онлайн-оцінювання призвело до підвищення успішності на 10%, тоді як дослідження М. Ешворса [5, с. 40] не дали змоги виявити істотних відмінностей в результатах успішності студентів, визначених шляхом оцінювання в онлайн-режимі та традиційного оцінювання. Актуальні дослідження М. Співей та Дж. Макміллана [6, с. 45] спрямовані на вивчення впливу оцінювання в умовах дистанційного навчання на успішність студентів, здебільшого спираються на оцінкові показники, не доповнюючи їх думками здобувачів освіти. З огляду на важливість судження студентів щодо того, наскільки адекватно оцінюються їх академічні досягнення, важливо визначити, на думку Є. Осабутея, чи є розбіжності між суб'єктивною та об'єктивною оцінкою, що дасть змогу продовжити дискусію щодо ефективності оцінювання у форматі дистанційного та аудиторного навчання [7].

Не обійшли стороною проблему оцінювання студентів і вітчизняні науковці, такі як Н.Г. Сорокіна, І.А. Дегтярьова, І.Я. Дубина, В.В. Кудіна, І.Я. Зварич, Д.С. Сапченкова, О.М. Рижко, І.А. Побиженко, О.І. Кравченко, В.І. Панченко, С.В. Бондаренко, Г. Складніченко та інші. Так наприклад Кудіна В.В. стверджує, що педагогічний контроль – найважливіша й обов'язкова форма організації навчального процесу, сутність якої полягає в отриманні інформації про результати навчальної діяльності тих, хто навчається. Від його правильної організації залежать ефективність управління навчальним процесом та якість навчання в цілому. Завдяки педагогічному контролю між учасниками навчального процесу

встановлюється зворотний зв'язок, який дає змогу оцінити динаміку і ступінь засвоєння навчального матеріалу [8, с. 194].

Між тим І.Я. Зварич звертає увагу на те, що контроль навчальної успішності студентів знаходиться у площині розробки й реалізації технології контролю досвідних надбань студентів. Коли оцінюється якість навчання, то велике значення має те, хто і за якими показниками буде оцінювати результати навчально-виховного процесу. Сучасна парадигма освіти спрямована на те, що не особистість студента в цілому виступає об'єктом навчання, а його показники. Оцінювання якості майбутнього фахівця розпочинається з самої особистості, розвитку її духовних та творчих можливостей [9, с. 43].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на зростаючий дослідницький і практичний інтерес, кількість досліджень щодо впливу онлайн-оцінювання на успішність студентів обмежена. Більшість досліджень, за невеликим винятком, зосереджені на засвоєнні та сприйнятті студентами навчального матеріалу, їхньому особистому досвіді, зворотному зв'язку та залученості в навчальний процес. Нечисленні дослідження, метою яких було вивчення впливу онлайн-оцінювання на успішність студентів, демонструють суперечливі результати. Наприклад, онлайн-оцінювання та традиційне оцінювання не дало змоги виявити суттєві відмінності рівня успішності студентів. Результати останніх досліджень також залишаються непереконаливими. Отже, доцільно провести подальше дослідження з метою встановлення наявності впливу оцінювання в онлайн-режимі на академічні досягнення студентів, а також для визначення сприйняття студентами впливу дистанційного оцінювання на їхню академічну успішність.

Мета статті – окреслити переваги та недоліки різних методів оцінювання успішності студентів. Дослідження впливу онлайн-оцінювання на академічну успішність здобувачів вищої освіти у контексті дистанційного навчання та виявлення факторів, що впливають на сприйняття студентами цього методу оцінювання. Аналіз невирішених аспектів цієї проблеми та визначення напрямків подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. При розробці оптимальної системи завдань для коректного онлайн-тестування та пошуку дієвих механізмів контролю за дотриманням норм академічної доброчесності повинні бути враховані усі виявлені дослідним шляхом переваги та недоліки існуючих систем тестування за принципом валідності в синхронному та асинхронному режимах. Апробація різних форматів тестування, таких як синхронне онлайн-тестування з увімкненими та вимкненими камерами у відносно малих групах та групах чисельністю понад 100 осіб,

тестування в асинхронному режимі з обмеженням часу в різних за чисельністю та рівнем знань учасників групах, сприятимуть визначенню досить чітких критеріїв адекватного оцінювання. Розроблена оптимальна система онлайн-тестування, а саме оптимальні методи проведення семестрового контролю, передбачають об'єктивність та комплексний підхід для досягнення максимально можливої в умовах дистанційної форми навчання точності оцінювання іншомовної комунікативної компетенції здобувачів освіти.

Співставлення експериментальних результатів, отриманих в різних умовах синхронного та асинхронного режиму онлайн-тестування (різна чисельність групи, тести різного рівня складності, увімкнені/вимкнені камери, різний рівень підготовки учасників експериментального оцінювання та ін.), уможлиблює визначення порівняно коректних форм контролю іншомовної комунікативної компетенції, що створює передумови для формування загальної моделі доброчесного навчального середовища у ЗВО. Застосування розробленої системи валідних тестових завдань та визначених в результаті дослідження оптимальних методів коректного онлайн-тестування є пріоритетним при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти в умовах імплементації інноваційних технологій. Система оцінювання успішності студентів – це один із ключових компонентів освітнього процесу, з особливим акцентом на викладанні іноземних мов. Ця складова вимагає постійної оптимізації та пошуку нових методик оцінювання знань та навичок студентів. Широкий спектр досліджень присвячений саме цій темі [10, с. 485].

Система оцінювання успішності викладання іноземних мов є надзвичайно важливою у сучасній освіті. Вибір методів контролю виникає з особливостей навчання іноземних мов, а також віддзеркалює завдання викладача на кожному етапі освоєння предмету. Специфіка навчального матеріалу, зокрема в іноземних мовах, вимагає уважного підходу. Однак у будь-якому випадку обрані методи контролю мають відображати процес освоєння студентами матеріалу – від відтворення фактів до їхнього практичного застосування.

У контексті викладання іноземних мов, усне опитування вважається одним із популярних методів контролю. Ця методика передбачає постановку студентам запитань, пов'язаних із змістом навчального матеріалу, та оцінювання їх відповідей. Усне опитування може бути як індивідуальним, так і проводитися перед усією аудиторією, і може включати як прості запитання, спрямовані на тестування граматичних знань, так і складні, що вимагають аналізу, синтезу та висновків.

Просте усне опитування спрямоване на перевірку пам'яті студентів і передує більш складним

опитуванням, де вони повинні застосовувати свої когнітивні навички, такі як аналіз, синтез, порівняння та узагальнення. Якщо студенти володіють матеріалом настільки добре, що можуть застосовувати отримані знання на практиці, їм пропонується виконання більш складних завдань, що допомагає не лише оцінити їхні знання, а й стимулює творчий підхід до навчання [11, с. 157].

Письмовий контроль має свої переваги, оскільки дозволяє викладачу ефективно перевіряти знання багатьох студентів одночасно, економлячи час. Також цей метод сприяє розвитку умінь структурування думок та їх логічного викладення на папері. Проте в умовах дистанційного навчання, об'єктивність письмових робіт може бути під сумнівом через можливість студентів шукати відповіді в різних джерелах.

Тестування, на сучасному етапі, стало найбільш поширеним методом контролю навчання і самоконтролю студентів. Однак в умовах дистанційного навчання тестування може втратити об'єктивність через можливість здобувачів освіти знаходити відповіді в додаткових джерелах інформації.

Коректне оцінювання в умовах дистанційного навчання є важливим завданням для забезпечення справедливості та об'єктивності оцінок студентів. Основні принципи коректного оцінювання включають чіткість критеріїв оцінювання: Важливо, щоб студенти розуміли, за якими критеріями їх роботи будуть оцінюватись. Критерії повинні бути зрозумілими та доступними.

Різноманітність оцінювальних завдань: Використовуйте різноманітні види завдань, такі як письмові роботи, тести, проекти, дослідження тощо. Це допоможе оцінити різні аспекти знань та навичок студентів.

Персоналізований підхід: Враховуйте індивідуальні особливості та потреби здобувачів освіти. Забезпечте можливість вибору завдань або тем для досліджень, що сприятиме більшій мотивації та активності студентів.

Перевірка зрозумілості завдань: Переконайтеся, що завдання зрозумілі для здобувачів освіти і не викликають непотрібних плутанин. Забезпечте доступність інструкцій та матеріалів для виконання завдань.

Дотримання принципу чесності: Запобігайте шахрайству та неправдивому представленню робіт. Використовуйте методи перевірки оригінальності робіт, такі як антиплагіатні програми, часові обмеження та інші технічні засоби.

Зворотний зв'язок та роз'яснення оцінок: Надайте студентам детальний зворотний зв'язок про їх роботи та оцінки, поясніть сильні та слабкі сторони та запропонуйте рекомендації для подальшого розвитку.

Гнучкість та адаптивність: Урахуйте можливі технічні або інші проблеми, які можуть виникнути

під час дистанційного навчання. Надайте здобувачам освіти можливість переробити завдання у разі незапланованих обставин.

Залучення самооцінки та взаємної оцінки: Залучення студентів до процесу оцінювання може сприяти їх активній участі та розвитку метакогнітивних навичок. Використовуйте методи самооцінки та взаємної оцінки, де це можливо. Загалом, коректне оцінювання в умовах дистанційного навчання вимагає уважного планування, якісного зворотного зв'язку та урахування особливостей учасників освітнього процесу.

Оцінювання в умовах дистанційного навчання суттєво відрізняється від традиційного оцінювання в класичному навчальному середовищі. Оскільки здобувачі освіти не знаходяться фізично в аудиторії, використовуються різні методи та інструменти для здійснення оцінювання. Ось декілька загальних підходів до оцінювання в умовах дистанційного навчання:

Онлайн-тести: Це один з найпоширеніших методів оцінювання в дистанційному навчанні. Викладачі створюють тести або квізи в онлайн-системах, які студенти потім проходять в режимі реального часу. Онлайн-тести можуть містити питання з одним варіантом відповіді, багатоваріантні питання, завдання з короткою відповіддю або есе.

Завдання та проекти: Студенти можуть бути оцінені за допомогою завдань та проектів, які вони виконують самостійно або у групах. Це може включати написання есе, створення презентацій, виконання практичних завдань або вирішення випадкових ситуаційних задач.

Відеооцінювання: Здобувачі освіти можуть записувати відео, в якому вони представляють свої навички, демонструють свої знання або виконують завдання. Викладачі потім оцінюють їх засобами відеозапису.

Оцінювання на основі обговорень та дискусій: Студенти можуть бути оцінені на основі активності у вебінарах, обговорень у форумах, участі у групових проектах тощо. Викладачі оцінюють їх активність, здатність до співпраці та якість аргументації.

Портфоліо: Здобувачі освіти можуть створювати портфоліо, в якому зберігають свої роботи, проекти, завдання та демонструють свій прогрес протягом навчання. Викладачі можуть оцінювати портфоліо на основі визначених критеріїв.

Важливо враховувати, що методи оцінювання можуть варіюватися залежно від дисципліни, рівня навчання та доступних технологічних ресурсів. Оцінювання в дистанційному навчанні повинно бути справедливим, зрозумілим для здобувачів освіти та забезпечувати об'єктивну оцінку їхнього навчального прогресу [12, с. 439].

Таким чином, викладання іноземних мов потребує уважного відбору методів контролю

та оцінювання знань студентів, а дистанційне навчання створює нові виклики для цього аспекту навчального процесу.

Висновки. Онлайн-тестування стає важливим інструментом для оцінки знань іноземних мов студентів у сучасній освіті. Розробка оптимальної системи завдань для онлайн-тестування та механізмів контролю дотримання академічної доброчесності важлива для забезпечення об'єктивності та точності оцінювання комунікативної компетенції здобувачів освіти. Експериментальні дослідження, виконані в різних умовах синхронного та асинхронного онлайн-тестування, дозволяють визначити коректні форми контролю іншомовної комунікативної компетенції та створити загальну модель доброчесного навчального середовища у закладах вищої освіти. Застосування розробленої системи валідних тестових завдань та оптимальних методів онлайн-тестування важливе для підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання успішності студентів у вивченні іноземних мов є ключовою складовою освітнього процесу, і воно вимагає постійної оптимізації та вдосконалення методик оцінювання.

Загальною метою цього дослідження є забезпечення більш об'єктивного та надійного способу оцінювання рівня іншомовної комунікативної компетенції студентів і виявлення найбільш ефективних методів онлайн-тестування в умовах дистанційної освіти.

Подальші перспективи. Незважаючи на задовільні результати перевірки успішності отриманих знань та навичок стандартними методиками, за умов дистанційного навчання виникає необхідність винайдення та впровадження в освітній процес нових форм оцінювання академічної успішності студентів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Скляченко Г. Дистанційна освіта під час пандемії. *Наукові записки*. 2021. Вип. 193. С. 439–445.
2. UNESCO, Global monitoring of school closures caused by COVID-19. 2020. URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> (Last accessed: 28.05.2023).
3. Flannery D. Paper and online assignments in economics: a comparison with panel data. *International Review of Economics Education*. 2013. Vol. 13, no. 1. P. 31–43.
4. Sánchez-Cabrero. E-assessment in e-learning degrees: comparison vs face-to-face assessment through perceived stress and academic performance in a longitudinal study, *Applied Sciences*. 2021. Vol. 11, no. 16. P. 76.
5. Ashworth M. Online and face-to-face performance on two cognitive tasks in children with williams syndrome”, *Frontiers in Psychology*. 2021. Vol. 11, no. 16. P. 40.
6. Spivey M. F., McMillan Y. Y. Classroom versus online assessment, *Journal of Education for Business*. 2014. Vol. 89, no. 8. P. 45.
7. Osabutey E. L. Evaluating the potencial impact of online assessment on students' academic performance, *Information Technology & People*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. 2022. URL: <https://doi.org/10.1108/ITP-05-2021-0377> (Last accessed: 22.06.2023).
8. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2007. 194 с.
9. Зварич І.Я. Проблема удосконалення контролю і оцінки знань студентів. *Рідна школа*. 2000. № 10. С. 43–45.
10. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. *Знання*. 2015. С. 485.
11. Лузан П. Г. Методи контролю в системі активізації навчання студентів. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. 2003. Вип. 67. С. 157–169.
12. Скляченко Г. Дистанційна освіта під час пандемії. *Наукові записки*. 2021. Вип. 193. С. 439–445.